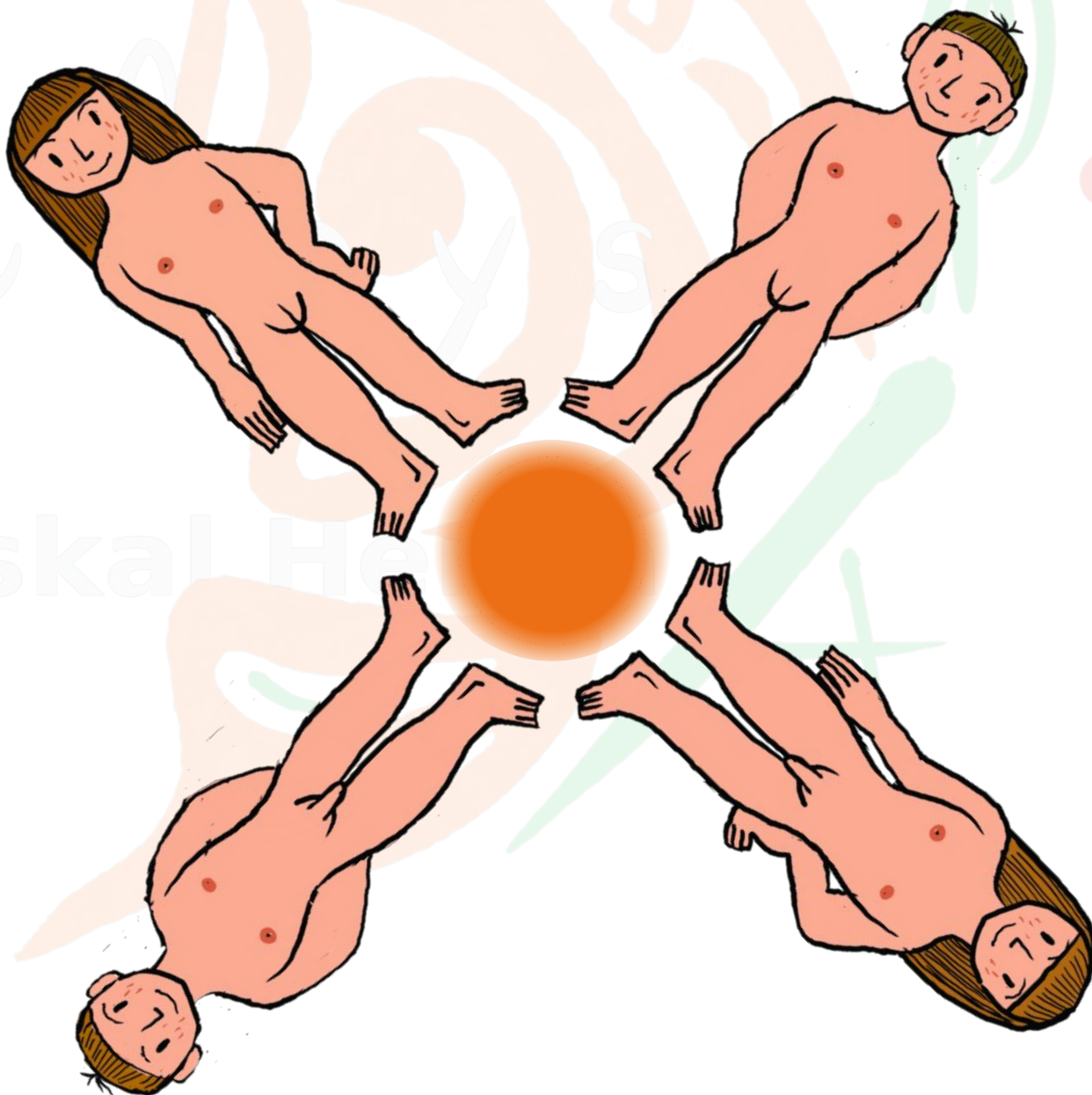

Nenas e nenos

Identidade e corpo

Material didáctico

v 1.0

2016-05

Chrysalis Euskal Herria

O obxectivo deste material didáctico é traballar o coñecemento básico sobre a identidade e o corpo, para poder comprender os feitos de diversidade. Centrando concretamente o foco en comprender a relación entre a identidade sexual e os xenitais.

Ata agora, nas escolas, o prantexamento que se transmitiu é que neno=pene e nena=vulva, e isto non é correcto porque non explica toda a realidade e nega a existencia de unha parte das nenas e nenos. Con este material quérese aclarar que a identidade sexual é unha cuestión de subxectividade, e isto non se atopa nos xenitais. Facendo explícito o feito de que hai nenas con pene e nenos con vulva.

A identidade solo se pode coñecer a través do relato do suxeito, isto é, preguntándolle. Como aos personaxes debuxados deste material non lles podemos preguntar, decidimos usar o aspecto do pelo para que quen use este material vexa un neno ou unha nena. É importante subraiar que, por suposto, hai nenas co pelo curto e nenos co pelo longo.

Decidimos tamén usar para os debuxos deste material unha sola silueta, para poder focalizar no tema que queremos traballar. Queremos subraiar tamén que os nenos e as nenas de verdade non son como os debuxos aquí presentados, e que hai quen ten a pel máis clara e máis escura, quen é máis alta ou máis baixa, máis flaco ou máis gordo, con distintos trazos faciais, quen se move en cadeira de rodas, quen ten un solo brazo...

Esperamos que este material sexa útil. Agradeceremos que, na medida en que sexa usado, se nos fagan chegar observacións e aportacións para melloralo.

info@chrysaliseh.eus

Idea e deseño

Aingeru Mayor

Debuxos

Mattin Martiarena

Tradución

Tere Pérez González

Edita

Asociación **Chrysalis Euskal Herria**
en colaboración coa Rede Loratuz

Mayo de 2016

Este material didáctico pode ser copiado e fotocopiado, enviado e reenviado, difundido...
É máis, invitámoste a que o fagas.
Iso si, non esquezas mencionar a autoría, e non o uses con fins comerciais.

Ser nena e ser neno

1

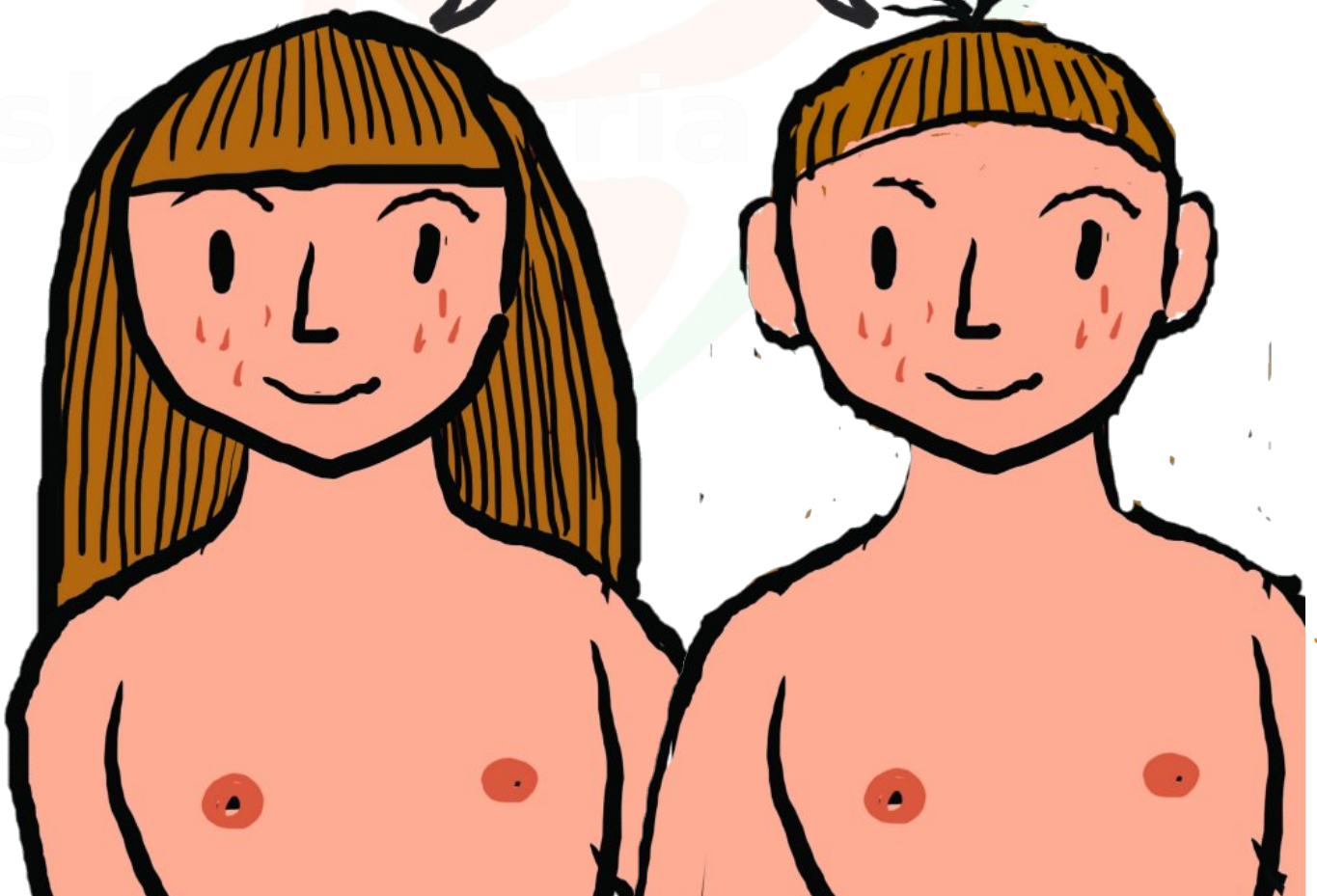
Eu non son nena ou neno,
por ter o pelo curto ou longo,
por xogar con bonecas ou balóns,
por ter pene ou vulva.

Eu non son nena ou neno
porque o digan os demais.

Eu son nena ou neno
porque sei que o son.
E só eu podo dicir qué son.

Eu son nena

Eu son neno

Amaia

Mikel

Algunhas nenas somos máis **altas** e outras máis baixas.
Algunhas máis **delgadas** e outras máis **gordas**.
Algunhas temos a pel máis **clara** e outras máis **escura**.
Algunhas temos moitas pecas e outras case ningunha.
Temos o pelo **loiro**, negro, **castaño**, **vermello**...

Algunhas nenas temos o pelo curto e outras témolo **loooooooooooooo**.
Algunhas levamos o pelo **peiteado** e outras **despeiteado**.
Algunhas levamos o pelo solto e outras levamos trenza ou coletas.

Algunhas nenas levamos pantalóns e outras levamos saias.
A algunhas gústannos máis os disfraces de **superheroe** e a outras os de **princesa**.
A algunhas gústanos xogar con bonecas e a outras ó balón.
A algunhas gústanos máis subir ás **árbores** e a outras estar sentadas falando.
Algunhas gritamos moito e outras falamos máis baixiño.
Algunhas somos máis **tímidas** e outras máis **atrevidas**.

Algunhas nenas temos máis pelos nos brazos e outras temos menos.
Algunhas temos a voz grave e outras témola aguda.
Algunhas temos vulva e outras temos pene.

As nenas somos de moitas maneiras.
Todas **diferentes**.

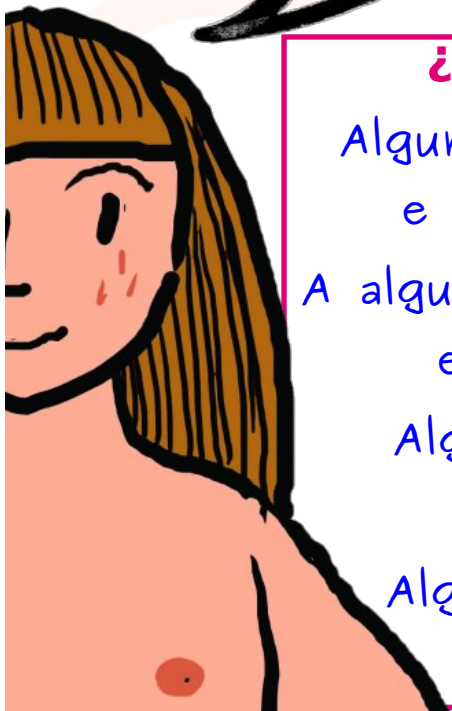
¿Cómo son as túas amigas?

Algunhas son máis _____
e outras máis _____

A algunhas gústalles máis _____
e a outras _____

Algunhas levan _____
e outras _____

Algunhas teñen _____
e outras _____

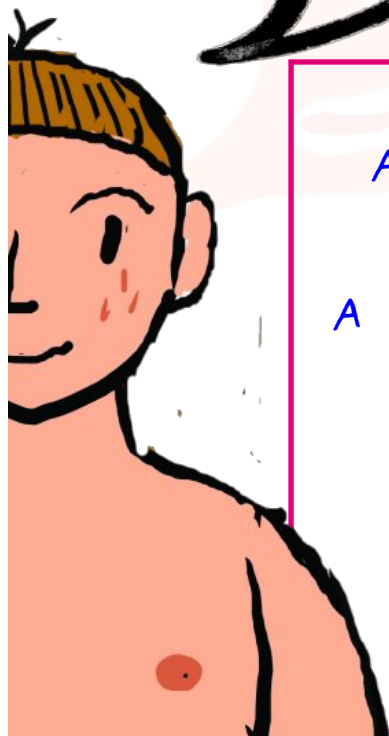
Algúns nenos somos máis **altos** e outras máis baixos.
Algúns máis **delgados** e outros máis **gordos**.
Algúns temos a pel máis **clara** e outros máis **escura**.
Algúns temos moitas pecas e outros case ningunha.
Temos o pelo **loiro**, negro, **castaño**, **vermello**...

Algúns nenos temos o pelo curto
e outros témolo **looooooooooongo**.
Algúns levamos o pelo **peiteado** e outros **despeiteado**.
Algúns levamos o pelo solto
e outros levamos trenza ou coletas.

Algúns nenos levamos pantalóns e outros levamos saias.
A algúns gústannos máis os disfraces de **superheroe**
e a outros os de **princesa**.
A algúns gústanos xogar con bonecas e a outros ó balón.
A algúns gústanos máis subir ás **árbores**
e a outros estar sentadas falando.
Algúns gritamos moito e outros falamos máis baixiño.
Algúns somos máis **tímidos** e outros máis **atrevidos**.

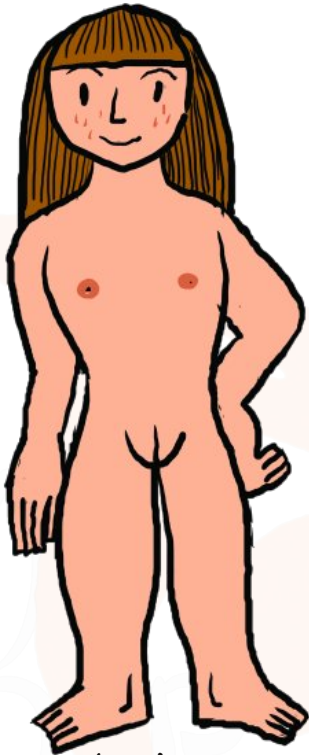
Algúns nenos temos máis pelos nos brazos
e outros temos menos.
Algúns temos a voz grave e outros témola aguda.
Algúns temos vulva e outros temos pene.

Os nenos somos de moitas maneiras.
Todas **diferentes**.

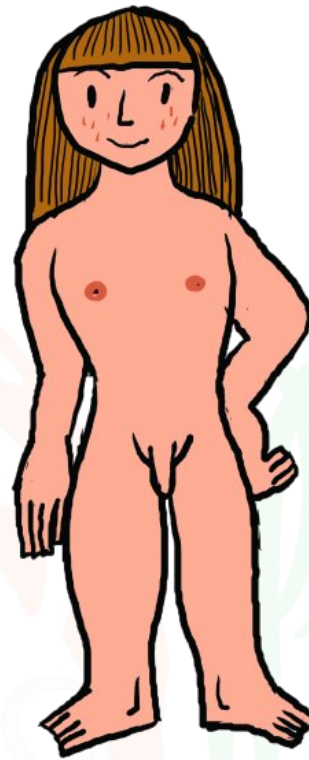

¿Cómo son os teus amigas?

Algúns son máis _____
e outros máis _____
A algúns gústalles máis _____
e a outros _____
Algúns levan _____
e outros _____
Algúns teñen _____
e outros _____

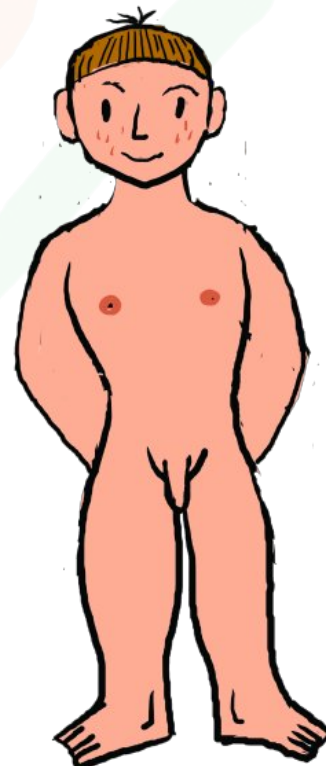
Hai
nenas con vulva...

...e
nenas con pene

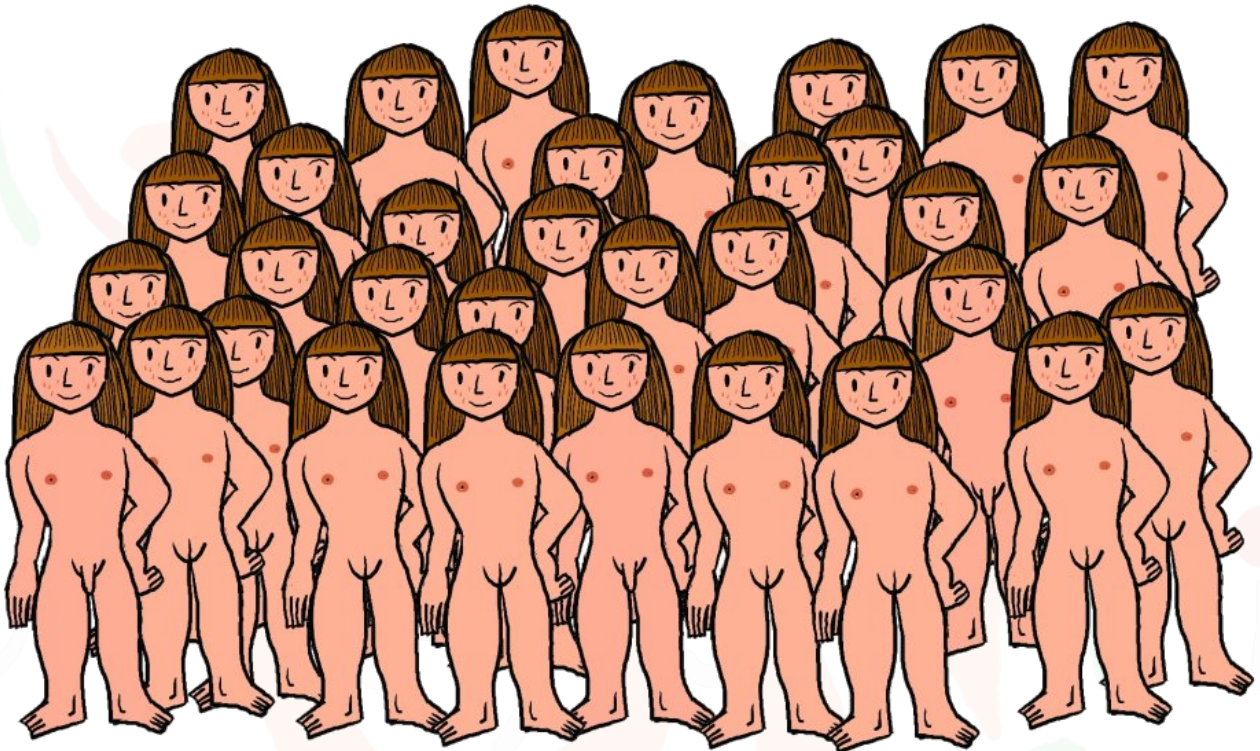
Hai
nenos con vulva

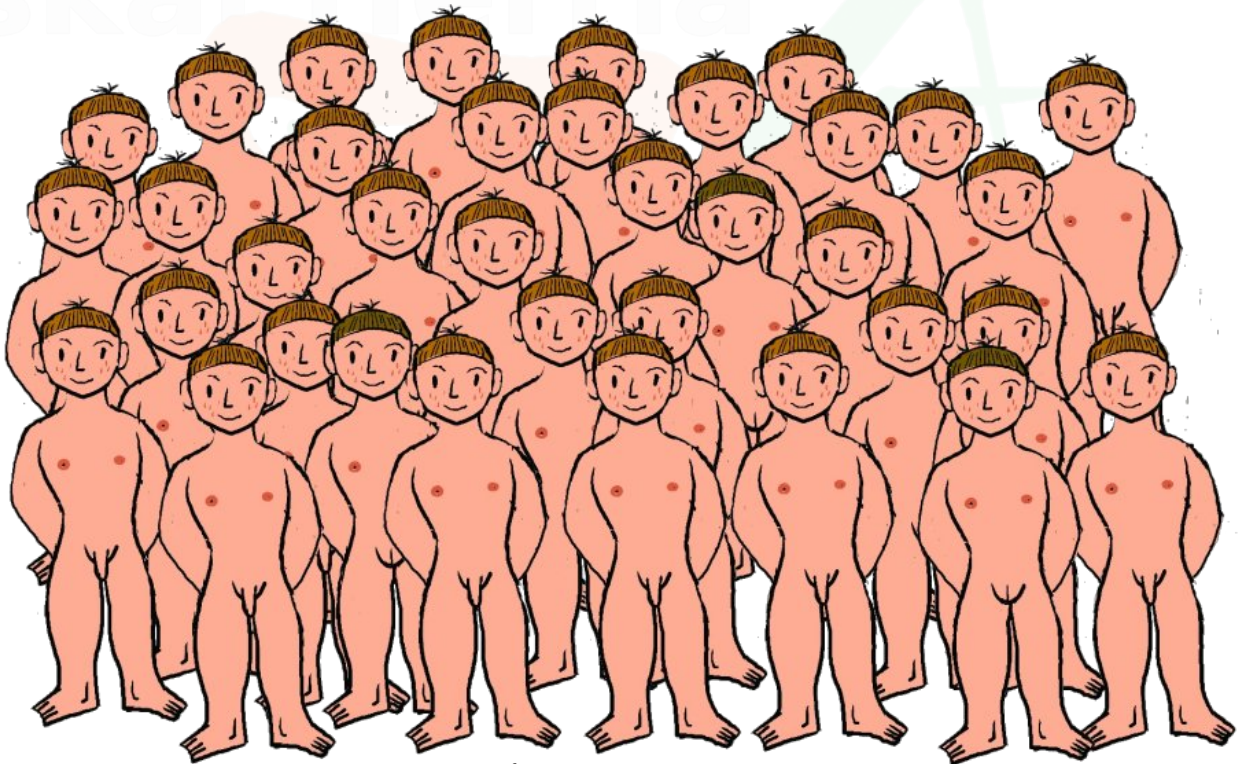
...e
nenos con pene

Os xenitais de cada nena e de cada neno son diferentes.
Hai penes e vulvas de todos os aspectos,
como o resto das partes do corpo, iclaro!
E ás veces tamén hai xenitais que non se parecen
nin a un pene nin a unha vulva, ou que se parecen a ambos.

A maioria das nenas temos vulva
e algunhas temos pene.

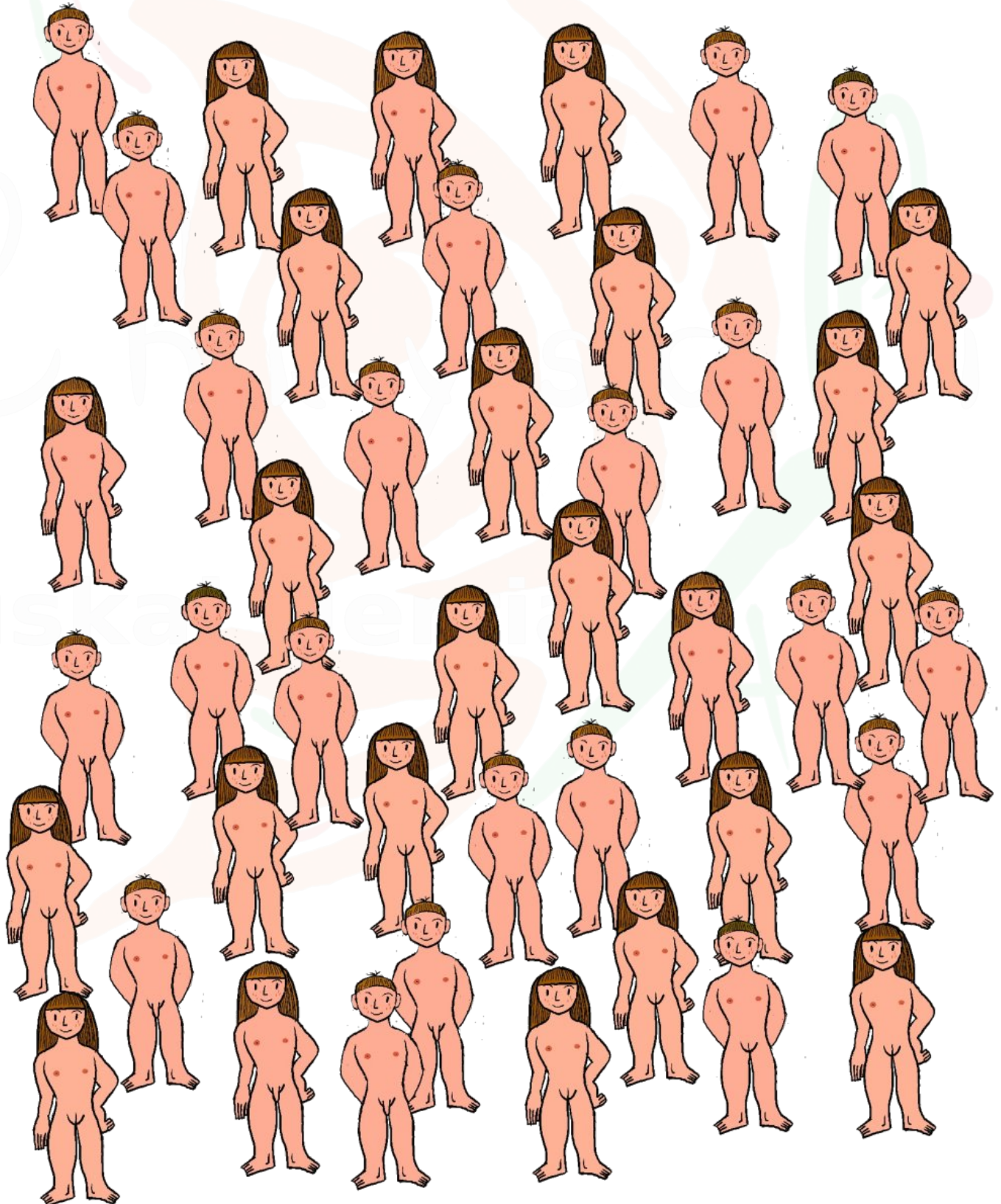

A maioria dos nenos temos pene
e alguns temos vulva.

¿Cántos e cántas?

Hai nenas con vulva e nenas con pene.
Hai nenos con pene e nenos con vulva.
A ver se atopas neste grupo cántos e cántas hai de cada.

Segundo algunhas investigacións
de cada 1000 nenos un ten vulva,
e de cada 1000 nenas unha ten pene.

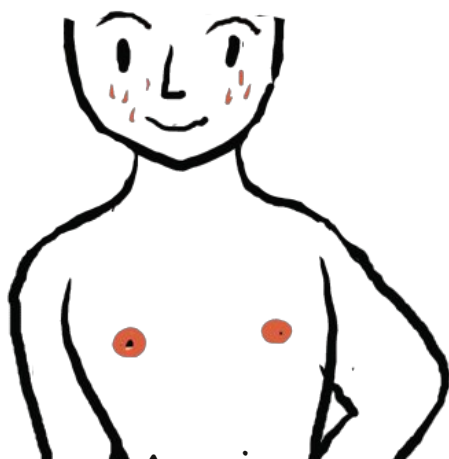

O pelo, a pel... cada unha, cada un, diferente

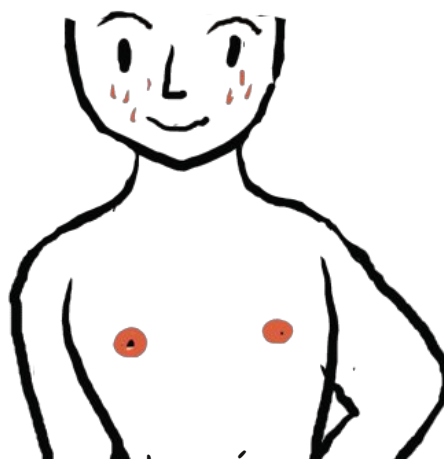
Hai tanto nenas como nenos
co pelo curto e co pelo longo.

Hai quen o ten rizado e quen o ten liso,
nenas e nenos que levan coletas, trenzas ou cresta,
quen o ten loiro ou castaño, vermello ou negro...
coa cor da pel máis clara ou máis escura.

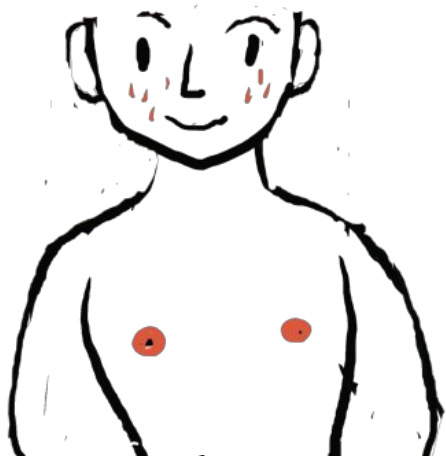
Píntalles aquí ao teu gusto
o pelo e a cor da pel.

Amaia

Lucía

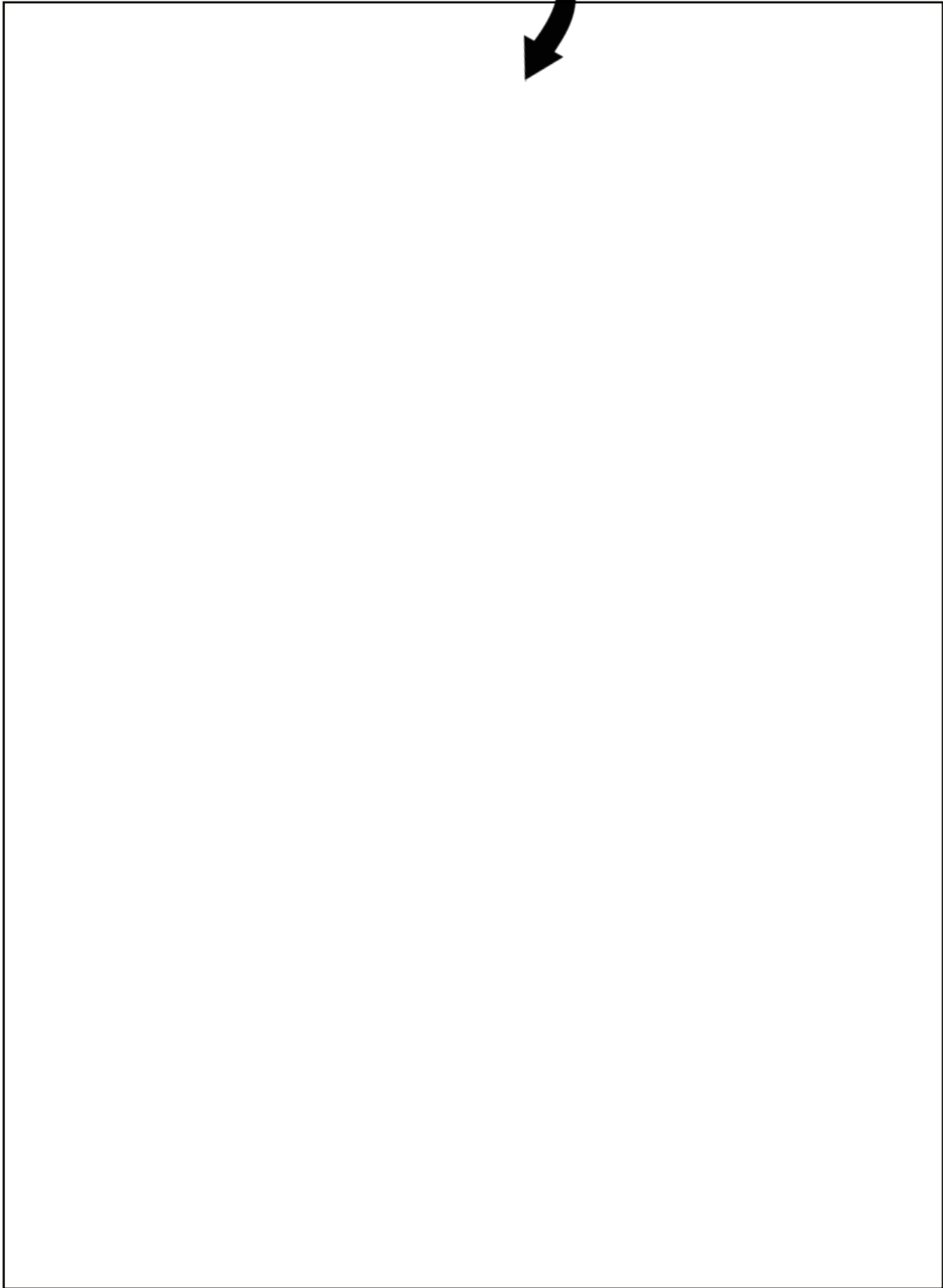
Jon

Mikel

¿E ti?

Debuxa aquí o teu corpo...

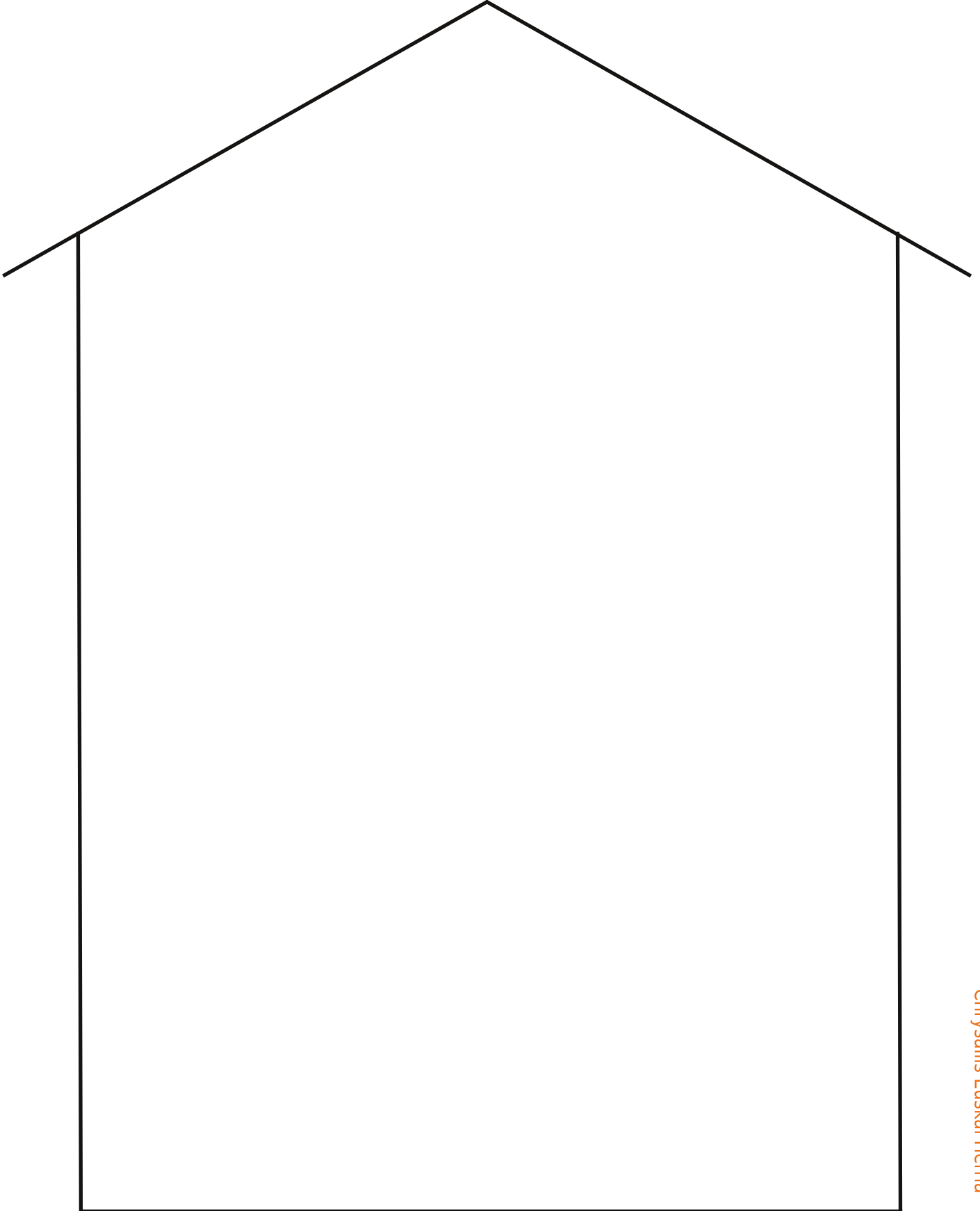
...e escribe aquí o teu nome

A túa familia

9

Debuxa aquí a túa familia...

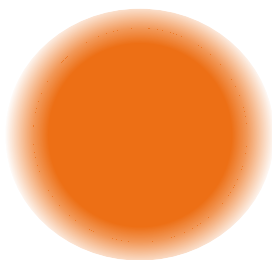

Asociación de familias de menores en situación de transexualidade
Chrysalis Euskal Herria

YouTube   Scribd.

info@chrysaliseh.eus
www.chrysaliseh.eus

Transexualitatea
ulertzen eta laguntzen duten
ikastetxeen sarea

Loratuz

Red de centros escolares
que comprenden y acompañan
la transexualidad